

відбудови. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*, Вип. 3, С. 52-62.

5. Башлай, С. В., Сохацька, О. М., & Рубан, О. О. (2024). Вплив зеленої економіки на стале зростання та економічну стійкість країни: переваги та виклики. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*, № 7(1), С. 27-35.

6. Кивлюк О., Гарбар, Г., Пунченко, О., Арабаджієв, Д., Андрюкайтене, Р. (2024). Філософія сталого розвитку в умовах цифрової трансформації як основа збалансованого економічного зростання, соціального добробуту та екологічної стійкості. *Humanities studies*, Вип. 21, С. 45-54.

УДК 330.34:502.131.1:339.9

Пузирьова П. В., д.е.н., професор,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується високим рівнем глобальної нестабільності, що проявляється у фінансових кризах, геополітичних конфліктах, кліматичних змінах, енергетичних ризиках, цифрових трансформаціях та посиленні соціально-економічної нерівності. Глобальна економічна турбулентність суттєво впливає на функціонування національних економік, міжнародних ринків, фінансових систем та глобальних ланцюгів створення вартості. У цих умовах концепція сталого розвитку набуває особливого значення як стратегічна модель забезпечення економічної стабільності, екологічної безпеки та соціальної збалансованості [1-7].

Сталий розвиток передбачає гармонійне поєднання економічних, соціальних та екологічних компонентів розвитку з метою забезпечення довгострокової стабільності та ефективного використання ресурсів. У сучасних умовах дана концепція розглядається не лише як екологічна стратегія, а як комплексний механізм адаптації економічних систем до глобальних викликів та кризових процесів [1; 2; 3]. Реалізація принципів сталого розвитку дозволяє підвищити стійкість економіки, мінімізувати ризики ресурсної залежності,

забезпечити інноваційну модернізацію виробництва та створити передумови для довгострокового економічного зростання.

Одним із ключових чинників глобальної економічної турбулентності є кліматична криза, яка супроводжується зростанням екологічних ризиків, деградацією природних ресурсів та збільшенням витрат на адаптацію економіки до змін навколишнього середовища. У зв'язку з цим міжнародні організації, уряди та бізнес-структури активно впроваджують ESG-підходи, «зелену» (циркулярну) економіку, сталі фінансування як інструменти забезпечення екологічної стійкості та економічної безпеки [4; 5]. Особливого значення набуває European Green Deal, орієнтований на декарбонізацію економіки, розвиток відновлюваної енергетики та формування кліматично нейтральної моделі розвитку.

Важливим напрямом забезпечення сталого розвитку є цифрова трансформація економіки. Використання цифрових технологій та smart-систем управління сприяє оптимізації виробничих процесів, підвищенню ефективності використання ресурсів та розвитку інноваційних бізнес-моделей. Цифровізація забезпечує формування нових механізмів управління ризиками, підвищення адаптивності економічних систем та інтеграцію до глобального цифрового простору. Не менш важливим викликом глобальної турбулентності є посилення енергетичної нестабільності та залежності від традиційних ресурсів. У цьому контексті сталий розвиток передбачає активне впровадження альтернативної енергетики, енергоефективних технологій та механізмів «зеленої» трансформації виробництва. Розвиток біоенергетики, сонячної та вітрової енергетики сприяє підвищенню енергетичної безпеки держав та мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище [6; 7]. Світова практика демонструє активне використання зелених облігацій, ESG-інвестування, сталого банкінгу та механізмів фінансування екологічних і соціально орієнтованих проєктів. Використання таких інструментів забезпечує залучення інвестицій у сферу екологічних технологій, цифровізації, відновлюваної енергетики та інноваційного розвитку (табл. 1).

Також, особливого значення набуває розвиток інноваційних екосистем та людського капіталу. Концепція сталого розвитку передбачає інтеграцію науки, освіти, бізнесу та держави з метою формування інноваційного середовища, здатного забезпечити адаптацію до глобальних викликів. Важливими напрямками є розвиток цифрових компетентностей, ESG-освіти, STEM/STEAM-підходів та концепції навчання впродовж всього життя, що сприяє формуванню конкурентоспроможного людського капіталу.

Таблиця 1

Ключові виклики глобальної економічної турбулентності та інструменти сталого розвитку

Глобальний виклик	Прояви	Інструменти сталого розвитку
Кліматичні зміни	Зростання екологічних ризиків	Green Deal, ESG, декарбонізація
Енергетична нестабільність	Залежність від традиційних ресурсів	Відновлювана енергетика, зелена енергетика
Фінансові кризи	Волатильність ринків та інфляція	Стале фінансування та зелені облігації
Цифрова трансформація	Технологічна нерівність	ШІ, Big Data, smart-технології
Соціальна нерівність	Дисбаланс доходів та зайнятості	Інклюзивне зростання, ESG-підходи
Продовольчі ризики	Порушення глобальних ланцюгів постачання	Біоекономіка та smart-агро

Джерело: узагальнено автором на основі [1-7].

Для України питання сталого розвитку є особливо актуальним у контексті післявоєнного відновлення, економічної модернізації та євроінтеграційних процесів. Впровадження європейських стандартів екологічного управління, цифрової трансформації та сталого фінансування створює можливості для підвищення конкурентоспроможності національної економіки, розвитку інноваційного підприємництва та інтеграції до європейського економічного простору.

Таким чином, сталий розвиток виступає стратегічною відповіддю на виклики глобальної економічної турбулентності та формує основу сучасної моделі економічного розвитку. Реалізація принципів сталості, цифровізації, ESG-трансформації та інноваційного розвитку забезпечує підвищення економічної стійкості, екологічної безпеки та конкурентоспроможності держав у глобальному середовищі. Для України впровадження концепції сталого розвитку є важливою передумовою післявоєнного відновлення, модернізації економіки та інтеграції до європейського простору.

Література

1. Атаманчук, З. А., Дідович, І. І., & Рильський, В. В. (2024). Драйвери сталого розвитку країн в умовах глобалізації. *Бізнес Інформ*, 5, 16-25.
2. Бондаренко, Л., & Блавт, А. (2024). Акценти інвестування у сталий розвиток на принципах esg в умовах воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-48>
3. Дорошенко, Г., Калініченко, Л., Сукрушева, Г., Тернова, І.А., & Кононенко, Я. (2024). Реалізація цілей сталого розвитку на основі ESG-факторів крізь призму європейського досвіду. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. DOI: 10.32702/2306_6814.2024.2.33

4. Пузирова, П. (2025). Методологічні підходи до забезпечення сталого розвитку біоекономіки в контексті цифрової трансформації. Актуальні проблеми сталого розвитку, 2(8), 352-363.

5. Тарасюк, О. В. (2025). Теоретичні засади формування концепції сталого розвитку та її практична реалізація на сучасному етапі розвитку суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*, 1(111), 51–63.

6. Туниця, Ю. Ю., Адамовський, О. М., & Загвойська, Л. Д. (2024). Ефективність економічної діяльності у контексті глобальних викликів і сталого розвитку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Проблеми економіки та управління*, 8(1), 149-164.

7. Яценко, О. М. (2022). Циркулярна економіка як незворотній глобальний мегатренд та драйвер сталого розвитку України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*, 11-12, 131-143.

УДК 339.9:338.2

Бондар Ю.А., к.е.н., професор,
Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира
Винниченка, м. Кропивницький, Україна

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ЯК ФАКТОР СТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах глобалізації, посилення геополітичної нестабільності та зростання економічних ризиків особливого значення набуває забезпечення стабільності національних економік. Зовнішньоекономічна діяльність є одним із ключових чинників економічного розвитку, оскільки визначає рівень інтеграції країни у світове господарство, доступ до ресурсів, ринків збуту та інвестиційних потоків. Водночас залежність від обмеженого кола зовнішніх партнерів або ринків підвищує вразливість економіки до зовнішніх шоків, таких як торговельні обмеження, політичні конфлікти чи зміни кон'юнктури світових ринків.

У цьому контексті особливої актуальності набуває диверсифікація зовнішньоекономічних зв'язків як стратегічний інструмент підвищення економічної стійкості та конкурентоспроможності держави. Розширення географії зовнішньої торгівлі, розвиток нових партнерств, оптимізація структури